

MYTHBUSTER

POZOR, NASLEDNJE SPOROČILO VAS BO MORDA VZNEMIRILO ...

... ampak ste nadaljevali z branjem, kajne? Enako se dogaja v številnih pobudah za preprečevanje kriminala, ki opozarjajo ljudi na možne posledice njihovega vedenja, bodisi so to storilci ali žrtve. Dejansko so taktike, ki temeljijo na vzbujanju strahu, običajne v preprečevanju kriminala, in domneva se, da ozaveščanje o možnih tveganjih in škodi ljudi odvrača od določenega vedenja.¹ Vendar temu ni vedno tako. Pravzaprav ima lahko celo nasprotno učinke. Strašljivo, kajne?

METODE STRAŠENJA LJUDI V PRAVO VEDENJE

Izvajajo se v različnih oblikah in načinih, od obiskov v zaporu z namenom soočanja do pristopov, ki temeljijo na izobraževanju in podatkih, do programov, ki uporabljajo sodobno tehnologijo za ponovno uprizoritev izkušnje aretacije ali kaznovanja, vendar je zamisel povsod enaka: ljudi soočiti z najslabšim možnim izidom, do katerega bi prišlo, če bi zagrešili kazniva dejanja, in strah jih bo spodbudil, da bodo spoštovali zakon. Vendar pa ima, kot bomo tukaj trdili, ustrahovanje ljudi s takšnimi posledicami ravno nasprotno učinke, in posledično povzroči točno tisto vedenje, ki ga želi preprečiti.

OZAVEŠČANJE

Kampanje za ozaveščanje so pogoste v pobudah na področju preprečevanja kriminala. Zamisel je preprosta in lahko jo je izvesti, vendar z njo nimamo veliko za pokazati. Taktike zastraševanja se pogosto uporabljajo v kombinaciji s prizadevanji za ozaveščanje. Povečanje razumevanja določenega problema in možnih tveganj naj bi spodbudilo ljudi k zelenemu vedenju. Zdi se, da je to rešitev za različne probleme kriminalitete. Vendar preprosto zavedanje tveganj ni učinkovito kot rešitev.

Vas zanima, kako učinkovito preprečiti kriminal z ozaveščanjem? Oglejte si te publikacije in jih vključite v del širšega, celostnega pristopa.

> Nabor instrumentov "Preprečevanje viktimizacije mladoletnikov v digitalni dobi: ozaveščanje in sprememba obanašanja" <https://eucpn.org/toolbox15-victimisation>

> Mythbuster "Ozaveščanje nikoli ne škodi, kajne?" <https://eucpn.org/mythbuster-awarenessraising>

Vzemimo na primer „Scared Straight!“, morda najbolj zloglasno pobudo za preprečevanje kriminala. V okviru pobude, ki so jo prvotno zasnovali ameriški zaporniki, ki so prestajali dosmrtno kazen in so želeli nekaj vrniti skupnosti, se mlade popelje na izlet v zapor. Cilj je, da se jim omogoči izkusiti, kakšna bi lahko bila njihova prihodnost, če bi se odločili za kriminalno življenje. Medtem ko jih naokoli vodijo verbalno in celo fizično agresivni zaporniki in stražarji, je namen, da se te otroke prestraši v želeno vedenje: jih pošteno prestrašiti.²

Težava s tem načinom razmišljanja? Ne deluje. Čeprav morda deluje na prvi pogled in daje vtis, da se ti otroci učijo nepotrebne lekcije, se je izkazalo, da so izvirna pobuda Scared Straight ter njene novejša in prijaznejša različica neučinkovite in celo bolj škodljive, kot če ne bi naredili nič.³ Zapravljanje dragocenih virov, ki bi jih bilo mogoče bolje uporabiti.⁴

Žal je sejanje strahu še vedno priljubljen preventivni mehanizem po vsej Evropski uniji v različnih oblikah in tudi na drugih področjih, kot je preprečevanje uporabe prepovedanih drog.⁵ Kljub jasnim dokazom o nasprotnem je splošno razširjeno prepričanje, da bo grožnja s hudo kaznijo ljudi prestrašila, da ne zagrešijo kaznivega dejanja. Zakaj to še naprej uživa podporo, če ni učinkovito pri preprečevanju kriminala? Lahko samo ugibamo, pri čemer možnosti segajo od potrebe po strogem ukrepanju proti kriminalu, potrebe po dokazovanju, da se nekaj izvaja, ali celo zato, ker so nekateri akterji preprosto vložili preveč političnega in/ali ekonomskega kapitala, da ne bi bili uspešni.⁶

Etično bi bilo, da se te pobude ovrednoti glede na njihov učinek in zagotoviti, da so javna sredstva dobro izkoriščena. Če so rezultati pozitivni, super! Če se izkaže, da so negativni, in upravičeno domnevamo, da je tako, pa je treba sprejeti prave zaključke: postopno opustiti projekt. Vsako drugo ravnanje je preprosto nevarno in neetično: to so *de facto* nenadzorovani in potencialno škodljivi poskusi z otroki.⁷

ZAKAJ PA NE DELUJE: PONOVEN PREGLED ODVRAČANJA

Trditi, da nekaj ne deluje, je ena stvar, razložiti, zakaj ne deluje, pa nam pomaga, da se premaknemo naprej in to k učinkovitejšim pristopom. V tem smislu si ogledamo osrednji mehanizem o tem, kako se ti pristopi osredotočajo na strogost morebitne kazni in na to, da otrokom prikažejo najslabše, kar se lahko zgodi, če zagrešijo kaznivo dejanje: t. i. odvracanje.⁸

Kot eden najstarejših mehanizmov za preprečevanje kriminala, zamisel o katerem zasledimo že pri filozofih razsvetljenstva Beccaria in Benthama, odvracanje deluje prek grožnje s kaznijo.⁹ Odvracanje je verjetno najpomembnejša preventivna funkcija kazenskopravnega sistema¹⁰, vendar ima grožnja s sankcijo lahko tudi neformalen izvor, kot so starši, vrstniki ali skupnost.¹¹

Da bi odvracanje delovalo, mora razmerje med stroški in koristmi premakniti v korist zelenega vedenja, torej vedenja, kjer ne prihaja do kršenja zakona. V zvezi s tem obstajajo trije pogoji: kazen mora biti dovolj stroga, a še vedno sorazmerna; kaznivemu dejanju mora slediti dovolj hitro; in obstajati mora gotovost, da bo ta sankcija tudi izrečena. Ti trije pogoji se medsebojno dopolnjujejo, kar pomeni, da bo huda kazen imela le malo odvračilnega učinka, če se redko uporablja.¹²

Prav to je bila tarča kritik razsvetljenskih filozofov. Trdili so, da je bil pristop „spoprijema s kriminalom“ v bistvu napačen, saj strožje kazni niso vodile do preventivnega učinka.¹³ Nedavne raziskave podpirajo te zgodnje argumente in potrjujejo, da je gotovost, da bo sledila kazen, najučinkovitejši element za preprečevanje kriminala. Ko poleg tega pogledamo, kako ta gotovost kazni dejansko deluje in kako se jo dojemata, vidimo, da je pogojena z verjetnostjo, da bo storilec prijet. Z drugimi besedami, zdi se, da je neposredna nevarnost prijetja najpomembnejši dejavnik pri preprečevanju kriminala.¹⁴

Zakaj torej Scared Straight in drugi pristopi, ki temeljijo na vzbujanju strahu, ne delujejo?

Pri tem je še posebej pomembno, da imamo opravka z mladimi. Ti so seveda še bolj dovzetni za tveganje. Nevrobiološke raziskave so pokazale, da tveganje dojemajo na drugačen način kot racionalni odrasli. Poleg tega osebne odločitve za mlade niso pomembne v tolikšni meri kot družbeni in čustveni dražljaji. V svoji starosti iščejo takojšnjo potrditev v okviru skupine in vrstnikov. Če imajo ti vrstniki negativen vpliv na njihovo vedenje, jim nobeno racionalno sporočilo o tem, da ogrožajo svojo prihodnost, ne bo prišlo do živega.¹⁵ Zato imajo lahko ti programi nasprotni učinek od zelenega.¹⁶ Morda se jim bo zdelo „kul“, da ravnajo v nasprotju s sporočilom staršev, ali pa – še huje – jim ti vrstniki ustvarijo vtis, da je to za njih normalno vedenje. Prav tako se je zlasti pri kampanjah za preprečevanje uporabe drog izkazalo, da imajo lahko škodljive učinke, saj lahko dokaz, da očitno „vsi to počnejo“, dejansko poveča dojetje, da mladi morajo uživati druge, da se lahko vklopijo.¹⁷

SCARED STRAIGHT IN PROTIARGUMENTI

„Tukaj deluje“

Kontekst je pomemben, vendar enako velja za dobro upravljanje. Ocene so morda pretežno osredotočene na anglosaksonsko okolje, vendar te ugotovitve zagotavljajo zadosten razlog za previdnost. Vsak evropski akter, ki razmišlja o izvajanju podobnega pristopa, bi moral zagotoviti vsaj pozitivne rezultate kot protiargumente tem utemeljitvam. Vsak drug pristop je preprosto nevaren in neodgovoren. Avtorji sistematičnega pregleda so jedrnato opozorili: "Ali bi dovolili zdravniku, da pri vašem otroku uporablja zdravljenje s podobno zgodovino rezultatov?"¹⁸ Poleg tega se možgani razvijajo na enak način čez Atlantik. Vedenje, ki stremi k tveganju, je tipično za vsako mlado osebo in to povsod.

„Naš program je bolj poučen in z manjšim poudarkom na soočenju“

Obstaja nekaj različic pristopa Scared Straight, na primer v obliki izobraževalnih ogledov, brez (pogosto agresivnega) soočenja z zaporniki ali s pomiritveno razpravo, kjer se informacije postavi v perspektivo. Te novosti ne rešujejo problema teh praks, saj se še naprej osredotočajo na ozaveščanje o strogosti posledic in pri mladih še vedno spodbujajo nasprotno odzive. Prvotni sistematični pregled je vključeval tudi te programe z manjšim poudarkom na soočenju, vendar so imeli enake učinke: nobenega.¹⁹

„Otrokom in staršem je všeč“

Številni programi – ne le pristopi Scared Straight – trdijo, da so učinkoviti glede na zadovoljstvo njihove ciljne skupine ali osebja.²⁰ Vendar to le malo pove o njihovi učinkovitosti. Takšne trditve lahko podajo le zanesljive ocene učinka.²¹

„Program se je že izvajal na številnih lokacijah“

Argument, podoben prejšnjemu, le da se učinkovitost domneva na podlagi njegovega širokega izvajanja.²² Ponovno to ne dokazuje ničesar o dejanskem učinku.

Kontekst je lahko drugačen, način izvajanja je lahko drugačen, otrokom bo morda všeč ... ne glede na to, koliko je inovativen, mehanizem, ki deluje (*ali ne*), ostaja enak. Cilj je vplivati na vedenje z odvrčanjem ljudi s prikazovanjem možnih negativnih posledic zagrešitve kaznivega dejanja.

Drugi vidik se navezuje na to, kako se potencialne negativne posledice sporočajo in zaznavajo s strani ciljne skupine. Upoštevati je treba vir sporočila, saj bi moral biti vir zaupanja vreden, da bi bilo uspešno.²³ Verjetno zaporniki niso najboljši zgled za poučevanje dobrega vedenja. Poleg nezanesljivih in moralizirajočih se virov se mladi soočajo z najslabšimi možnimi izidi oz. s pretiravanjem teh posledic, tj. s strogostjo kazni. Kot smo že omenili, ljudi toliko ne odvrta strogost, temveč gotovost kazni. Mladi ne bodo zaradi vsakega kaznivega dejanja in kazenskega postopka pristali v zaporu ali bili obsojeni na dosmrtno kazen. Z drugimi besedami, če se strašljivo sporočilo dojema kot malo verjetno in pretirano, ne bo imelo učinka v ciljni skupini.²⁴

Razlogov, zakaj Scared Straight in podobni pristopi ne uspejo, ne bi smeli jemati kot obratna priporočila o tem, kakšen bi moral biti pravi pristop. Niti zaželeno niti izvedljivo ni, da bi zagotovili, da je vsak mlad zločinec obsojen na dosmrtno kazen. Te ugotovitve pa nam povedo, da je strašenje otrok s hudo kaznijo v najboljšem primeru neučinkovito, v najslabšem pa škodljivo.²⁵ Kljub dobrim namenom odvrta ne deluje na ta način – niti za to ciljno skupino. Vendar raziskave predlagajo nekaj pristopov, ki temeljijo na odvrtaanju, ki deluje.

KDAJ ODVRČANJE DELUJE?

Učinki odvrtaanja niso enaki za vse in ne bodo delovali na enak način za celotno prebivalstvo.²⁶ Odvrtaanje bo vplivalo samo na tiste, ki so že nagnjeni k kaznivemu dejanju ali so v skušnjavi. Večina ljudi spoštuje zakon, ne glede na njegova odvrtaalna pooblastila. Tako bi lahko trdili, da je odvrtaanje učinkovit pristop le v okviru sekundarnega ali terciarnega preprečevanja.²⁷

Z drugimi besedami, bolj verjetno je, da bo imelo učinek, če je pristop ciljno usmerjen. Če združimo ta ciljno usmerjen pristop z razumevanjem, da odvrtaanje večinoma uspešno deluje takrat, kadar je izražena gotovost kazni in natančneje gotovost prijetja, lahko vidimo, da zapori in zaporniki niso pravi glasniki za to. Ključni akterji učinkovitih pristopov odvrtaanja so policijske strategije, ki povzročijo velik in viden premik v tveganju glede prijetja.²⁸

Preden nadaljujemo s tem argumentom, je treba, da razlikujemo med odvrtaanjem in onesposobitvijo. Slednje je tudi funkcija sistema kazenskega pravosodja in posebej policije ter preprečuje, da bi storilci kaznivega dejanja *ponovno* zagrešili kaznivo dejanje tako, da omejuje njihovo sposobnost za to. Preprosto povedano, glavna razlika med odvrtaanjem in onesposobitvijo je torej v tem, da odvrtaanje deluje tako, da prepreči kaznivo dejanje, tako da vpliva na razumevanje tveganja ujetja pred dogodkom, medtem ko onesposobitev omejuje storilca pri nadaljevanju z njegovimi dejavnostmi ali izvršitvi novih kaznivih dejanj po tem, ko je bil ujet. Onesposobitev ima učinke na preprečevanje kriminala, vendar zahteva višje stopnje aretacij in kazni zapora ter zahteva znatna sredstva za vzdrževanje učinka.²⁹

Pri preprečevanju kriminala z odvrtaanjem je policijski nadzor na žariščnih točkah odličan primer, kako odvrtaanje deluje v ciljno usmerjenem pristopu. Policijske sile se osredotočajo na tako imenovana „žarišča kriminala“: majhna geografska območja z visoko stopnjo kriminala.³⁰ Ob pregledu 65 študij Braga et al. (2019) so ugotovili, da ima ta pristop majhne, a pomembne učinke na kriminaliteto. Poleg tega pa ne obstajajo zgolj majhni znaki premika, ampak je še večja verjetnost, da se bodo učinki razširili izven ciljnega območja. Z usmerjanjem svojih prizadevanj in patrulj policija povečuje tveganje prijetja na območju in ljudi učinkovito odvrta od kaznivih dejanj v zvezi s prepovedanimi drogami, kaznivih dejanj v zvezi z neredom, kaznivih dejanj zoper premoženje in nasilnih kaznivih dejanj.³¹

Kot lahko vidimo, so učinki omenjeni glede na posamezna kazniva dejanja. Poleg ciljne skupine oziroma geografske lokacije je pomemben dejavnik za uspeh odvrčanja tudi vrsta kaznivega dejanja. Na nekatera kazniva dejanja odvrčanje vpliva v manjši meri kot na druga. Malo verjetno je, da bi to vplivalo na čustvena kazniva dejanja, kot je na primer *kaznivo dejanje iz strasti*, medtem ko ima odvrčanje, osredotočeno na bolj namerna kazniva dejanja, recimo kazniva dejanja zoper premoženje, večje možnosti za uspeh.³²

Druga policijska strategija, ki deluje s ciljno usmerjenim pristopom, hkrati pa povečuje verjetnost prijetja, se imenuje „osredotočeno odvrčanje“, znano tudi kot „policijsko vlečenje vzvodov“. ³³ To strategija je bila zaslužna za pozitivne učinke, zlasti v primerih, ko je bila usmerjena proti nasilju, povezanemu s tolpmi, pa tudi pri večkratnih storilcih kaznivih dejanj in trgih preprodaje s prepovedanimi drogami. Ključna značilnost je neposredna interakcija s ciljno skupino, pri čemer je treba zagotoviti, da se jo seznanijo s posledicami večkratne zagrešitve kaznivih dejanj, in zagotavljanje izvedljivih alternativ prek socialnih storitev.³⁴ S povečanjem kolektivne učinkovitosti in neformalnega nadzora skupnosti so ta skupnost in družinski člani prav tako vključeni v širši pristop, obenem pa se s tem onemogočijo nekateri izgovori, ki bi jih storilci lahko uporabili za zmanjšanje svoje osebne odgovornosti. Pozorni bralec bo morda opazil, da je „ozaveščanje“ dejanski del tega pristopa. Samo po sebi ima ozaveščanje malo učinka. Če pa je cilj usmerjeno, pri čemer je vpeto v celovit pristop, kot smo prikazali tukaj, se izkažejo njegove odlike.³⁵

OPERACIJA CEASEFIRE IN V PROBLEM USMERJENO POLICIJSKO DELO

Pomemben dejavnik uspeha osredotočenega odvrčanja je, kako se povezuje s policijskim delom, usmerjenim v problem. Tovrsten način dela daje glavni poudarek na ustrezno ocenjevanje potreb in problemov znotraj območja, da bi prilagodili odziv glede na lokalno realnost.³⁶

Odličen primer tega pristopa je operacija Ceasefire iz Bostona, katere namen je bil zmanjšati nasilje z orožjem, povezanega z tolpmi.³⁷ Policija je skupaj z usmerjenim pregonom preprodajalcev orožja poskrbela, da so člani tolpe vedeli, kakšne bodo posledice, če nadaljujejo s svojim nasiljem.³⁸ Sankcije so bile sporočene, sodelovanje z lokalnim uradom državnega tožilstva pa je zagotovilo, da se je pregon nadaljeval. Ker so bile zoper večino že vložene kazenske obtožbe, so bile te zadržane in potencialno opuščene, če so se vsi držali dogovorjenih pravil. Če je en posameznik prestopil mejo, so se obtožbe ponovno odprle za vse člane združbe. To je seveda ustvarilo pritisk vrstnikov znotraj tolpe, da bi se izognili sodelovanju v nasilnih kaznivih dejanjih. To lahko dosežejo le dobro oblikovana, prilagojena in raziskana sporočila s pravo podporno mrežo. Če pristop žrtvovanja za ekipo ni več deloval, je pristop mešane metode osredotočenega odvrčanja uspel: stopnja umorov mladih se je zmanjšala za neverjetnih 63 %, napadov s pištolo pa za 25 %.³⁹

ZAKLJUČEK

Odvračanje ima zagotovo svojo vrednost, vendar le, če se uporablja na pravi način. Scared Straight in drugi pristopi, ki temeljijo na vzbujanju strahu, se osredotočajo na strogost kazni in na to, da otrokom prikazujejo najhujše, kar se lahko zgodi, če zagrešijo kazniva dejanja. Ti pristopi se soočajo s kritikami že samo na podlagi etičnih vprašanj,⁴⁰ vendar tudi ne kažejo nikakršnih pozitivnih učinkov. Vsak akter na področju preprečevanja kriminala bi se moral zavedati možnih negativnih učinkov tovrstnega programa in pripraviti svoje zaključke.⁴¹

Nasprotno pa imamo učinkovite odvrtilne pristope v primeru, če se osredotočajo na kaznivo dejanje, ciljno skupino ali geografsko okolje, ter takrat, ko se usmerijo v povečanje gotovosti kazni. V skladu z zanesljivimi znanstvenimi dokazi imajo policijske strategije s to vrsto osredotočenosti in z vidnimi učinki na povečano tveganje ujetja pozitivne učinke.

Endnotes

- 1 A. Petrosino, C. Turpin-Petrosino, and J.O. Finckenauer, Well-Meaning Programs Can Have Harmful Effects! Lessons from Experiments of Programs Such as Scared Straight, *Crime & Delinquency* 46:3 (2000); European Crime Prevention Network, Awareness-Raising Never Hurts, Does It?, Mythbuster, Brussels: EUCPN, forthcoming.
- 2 A. Petrosino, C. Turpin-Petrosino, M.E. Hollis-Peel, and J.G. Lavenberg, Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review, *Campbell Systematic Reviews* 9:1 (2013), <https://dx.doi.org/10.4073/csr.2013.5>.
- 3 Prav tam
- 4 D.P. Farrington and B.C. Welsh, The Science and Politics of Crime Prevention: Toward a New Crime Policy, in: D.P. Farrington and B.C. Welsh (Eds.), *The Oxford Handbook of Crime Prevention*, Oxford: Oxford University Press, 2012; Petrosino et al., Well-Meaning Programs Can Have Harmful Effects! Lessons from Experiments of Programs Such as Scared Straight.
- 5 J. Esrick, R.G. Kagan, J.T. Carnevale et al., Can Scare Tactics and Fear-Based Messages Help Deter Substance Misuse: A Systematic Review of Recent (2005–2017) Research, *Drugs: Education, Prevention and Policy* 26:3 (2019), <https://dx.doi.org/10.1080/09687637.2018.1424115>; EMCDDA, Mass Media Campaigns for the Prevention of Drug Use in Young People, Lisbon, 2013, http://www.emcdda.europa.eu/publications/pods/mass-media-campaigns_en.
- 6 Petrosino et al., Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review; Petrosino et al., Well-Meaning Programs Can Have Harmful Effects! Lessons from Experiments of Programs Such as Scared Straight; Farrington and Welsh, The Science and Politics of Crime Prevention: Toward a New Crime Policy; European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention, 2019, <http://euspr.org>; A.V. Papachristos, Too Big to Fail: The Science and Politics of Violence Prevention, *Criminology & Pub. Pol'y* 10 (2011); J.O. Finckenauer, "Scared Straight" and the Panacea Phenomenon: Discussion, *Annals of the New York Academy of Sciences* 347:1 (1980), <https://dx.doi.org/10.1111/j.1749-6632.1980.tb21271.x>.
- 7 Finckenauer, "Scared Straight" and the Panacea Phenomenon: Discussion; J. McCord, Cures That Harm: Unanticipated Outcomes of Crime Prevention Programs, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 587:1 (2003), <https://dx.doi.org/10.1177/0002716202250781>.
- 8 Petrosino et al., Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review; T. Bjørge, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016.
- 9 D.S. Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century, *Crime and Justice* 42:1 (2013), <https://dx.doi.org/10.1086/670398>.
- 10 D.S. Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists, *Annual Review of Economics* 5:1 (2013); T.A. Loughran, R. Paternoster, and D.B. Weiss, Deterrence, in: A.R. Piquero (Ed.), *The Handbook of Criminological Theory*, Chichester, West Sussex: Wiley, 2015.
- 11 Bjørge, *Preventing Crime: A Holistic Approach*.
- 12 Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century; Loughran et al., Deterrence.
- 13 Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists.
- 14 Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century.
- 15 European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention.
- 16 M.P. Rubenson, K. Galbraith, O. Shin et al., When Helping Hurts? Toward a Nuanced Interpretation of Adverse Effects in Gang-Focused Interventions, *Clinical Psychology: Science and Practice* (2020); McCord, Cures That Harm: Unanticipated Outcomes of Crime Prevention Programs.
- 17 European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention; European Crime Prevention Network, Preventing Drug-Related Crimes: Achieving Effective Behavioural Change, Toolbox Series No. 16, Brussels: EUCPN, 2020, <https://eucpn.org/toolbox16-drugrelatedcrimes>.
- 18 Petrosino et al., Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review.
- 19 Prav tam
- 20 McCord, Cures That Harm: Unanticipated Outcomes of Crime Prevention Programs.
- 21 European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention; B.C. Welsh and D.P. Farrington, Evidence-Based Crime Policy, in: M. Tonry (Ed.), *The Oxford Handbook of Crime and Criminal Justice*, Oxford: Oxford University Press, 2011; Petrosino et al., Well-Meaning Programs Can Have Harmful Effects! Lessons from Experiments of Programs Such as Scared Straight.
- 22 European Society for Prevention Research, Position of the European Society for Prevention Research on Ineffective and Potentially Harmful Approaches in Substance Use Prevention.
- 23 European Crime Prevention Network, Awareness-Raising Never Hurts, Does It?
- 24 European Crime Prevention Network, Preventing Drug-Related Crimes: Achieving Effective Behavioural Change; Esrick et al., Can Scare Tactics and Fear-Based Messages Help Deter Substance Misuse: A Systematic Review of Recent (2005–2017) Research.
- 25 Petrosino et al., Scared Straight and Other Juvenile Awareness Programs for Preventing Juvenile Delinquency: A Systematic Review.
- 26 Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century.
- 27 Bjørge, *Preventing Crime: A Holistic Approach*; N. Tilley, Middle-Range Radical Realism for Crime Prevention, in: R. Matthews (Ed.), *What Is to Be Done About Crime and Punishment?*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016.
- 28 Loughran et al., Deterrence; Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century; Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists.
- 29 Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists.
- 30 D. Weisburd, The Law of Crime Concentration and the Criminology of Place, *Criminology* 53:2 (2015).
- 31 A.A. Braga, B. Turchan, A.V. Papachristos, and D.M. Hureau, Hot Spots Policing of Small Geographic Areas Effects on Crime, *Campbell Systematic Reviews* 15:3 (2019); Nagin, Deterrence: A Review of the Evidence by a Criminologist for Economists; Loughran et al., Deterrence.
- 32 Bjørge, *Preventing Crime: A Holistic Approach*.
- 33 A.A. Braga, D. Weisburd, and B. Turchan, Focused Deterrence Strategies Effects on Crime: A Systematic Review, *Campbell Systematic Reviews* 15:3 (2019).
- 34 Prav tam
- 35 European Crime Prevention Network, Awareness-Raising Never Hurts, Does It?
- 36 Braga et al., Focused Deterrence Strategies Effects on Crime: A Systematic Review.
- 37 Tilley, Middle-Range Radical Realism for Crime Prevention.
- 38 Nagin, Deterrence in the Twenty-First Century.
- 39 Braga et al., Focused Deterrence Strategies Effects on Crime: A Systematic Review.
- 40 European Crime Prevention Network, Preventing Drug-Related Crimes: Achieving Effective Behavioural Change.
- 41 McCord, Cures That Harm: Unanticipated Outcomes of Crime Prevention Programs; Farrington and Welsh, The Science and Politics of Crime Prevention: Toward a New Crime Policy.

Navedba

EUCPN (2020). Mythbuster: Pozor, naslednje sporočilo vas bo morda vznemirilo ... Bruselj: EUCPN.

Pravno obvestilo

Vsebina te publikacije ne odraža nujno mnenja katerekoli izmed držav članic EU ali kateregakoli organa ali inštitucije EU ali Evropske skupnosti.

Avtorji/uredniki

Jorne Vanhee, raziskovalec, Sekretariat EUCPN.

Del projekta Sekretariat EUCPN, februar 2021, Bruselj

S finančno podporo Sklada za notranjo varnost Evropske unije – Policija